

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ ІНФРАСТРУКТУРИ
ВИРОБНИЦТВА”
(для молодших спеціалістів)

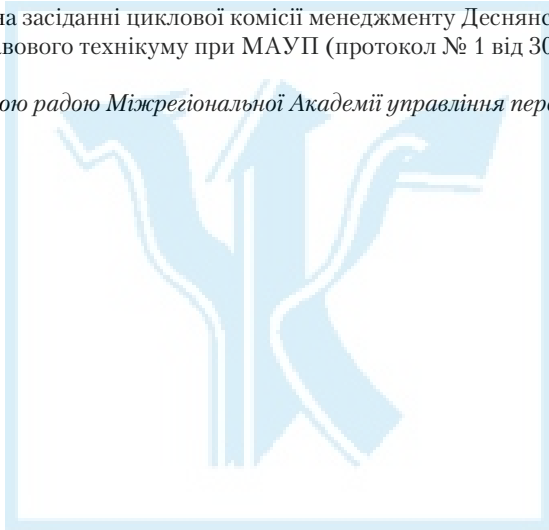
МАУП

Київ 2006

Підготовлено викладачем *А. П. Захаровою*

Затверджено на засіданні циклової комісії менеджменту Деснянського економіко-правового технікуму при МАУП (протокол № 1 від 30.08.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Захарова А. П. Навчальна програма дисципліни “Менеджмент інфраструктури виробництва”. – К.: МАУП, 2006. – 16 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Менеджмент інфраструктури виробництва”, план семінарських занять, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасних умовах на підприємствах спостерігається тенденція до створення систем машин, які автоматично виконують не тільки основні технологічні, а й транспортні, складські, ремонтні та інші обслуговувально-допоміжні операції. При постійному вдосконаленні технічної бази виробництва дедалі більшого значення набуває раціональна організація допоміжних та обслуговуючих процесів, тобто розвиток виробничої інфраструктури підприємства. Тому дисципліна “Менеджмент інфраструктури виробництва” є невід’ємною і важливою складовою навчального процесу для студентів спеціальності “Організація виробництва”.

Мета вивчення дисципліни — оволодіти сучасними методами, формами організації та управління виробничою структурою підприємства, сформувані практичні навички з визначення параметрів роботи ремонтного, інструментального, енергетичного, транспортного та складського господарства.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення із сутністю та роллю менеджменту інфраструктури виробництва, засвоєння засад організації виробництв;
- оволодіння процесом організаційного проектування;
- ознайомлення з основними функціями роботи господарств виробничої інфраструктури підприємства;
- засвоєння основних принципів роботи системи технічного обслуговування;
- навчання процесу визначення показників роботи допоміжних та обслуговуючих господарств.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ ІНФРАСТРУКТУРИ ВИРОБНИЦТВА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	Змістовий модуль I. Концептуальні засади організації діяльності виробничої інфраструктури Роль і значення менеджменту інфраструктури виробництва на підприємстві
2 3	Змістовий модуль II. Побудова організаційної та виробничої структури на підприємстві Процес побудови організаційної структури Виробнича структура підприємства
4 5 6 7 8	Змістовий модуль III. Організація комплексного обслуговування виробництва Забезпечення виробництва технологічним оснащенням та інструментом Організація ремонтно-профілактичного обслуговування виробництва й устаткування Енергетичне обслуговування Організація транспортного господарства Організація складського господарства
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“МЕНЕДЖМЕНТ ІНФРАСТРУКТУРИ ВИРОБНИЦТВА”

Змістовий модуль I. Концептуальні засади організації діяльності виробничої інфраструктури

Тема 1. Роль і значення менеджменту інфраструктури виробництва на підприємстві

Поняття “інфраструктура”, “виробнича інфраструктура” та “соціальна інфраструктура”. Складові інфраструктури виробництва на підприємстві.

Роль і значення виробничої інфраструктури на сучасному етапі.

Функції та принципи системи технічного обслуговування. Форми організації допоміжних та обслуговуючих цехів: централізована, децентралізована та змішана.

Недоліки роботи служб виробничої інфраструктури.

Шляхи вдосконалення роботи допоміжного господарства.

Література [1; 2; 4–7; 9; 11; 12; 15–22; 24–26; 28; 29]

Змістовий модуль II. Побудова організаційної та виробничої структури на підприємстві

Тема 2. Процес побудови організаційної структури

Сутність організаційного процесу. Організація як функція менеджменту. Сутність понять “повноваження”, “відповідальність” та “делегування”.

Етапи організаційного проектування. Характеристика та складові організаційної структури управління. Основні складові організаційного процесу: розподіл праці, департаменталізація, делегування повноважень, встановлення діапазону контролю, створення механізмів координації.

Класифікація організаційних структур управління: бюрократичні та адаптивні. Види бюрократичних та адаптивних структур, їх переваги та недоліки.

Загальна структура управління підприємством. Функції відділів і служб.

Поняття та відмінності централізації та децентралізації, їх переваги і недоліки.

Література [4–6; 13; 14; 23; 27; 30]

Тема 3. Виробнича структура підприємства

Поняття та складові виробничої структури підприємства.

Фактори впливу на формування виробничої структури підприємства: конструктивні та технологічні особливості продукції; обсяг випуску продукції; спеціалізація та кооперування; рівень механізації та автоматизації; місцезнаходження підприємства; загальна структура підприємства. Основні елементи виробничої структури; робоче місце, виробнича дільниця, цех.

Види виробничих структур: цехова, безцехова, корпусна.

Типи виробничих структур: технологічна (переваги та недоліки); предметна (переваги та недоліки), змішана.

Показники, що характеризують виробничу структуру підприємства. Показники виробничих ланок: обсяг випуску продукції, фондозброєність праці, електроозброєність праці, технічна озброєність праці, виробнича трудомісткість. Показники рівня спеціалізації та кооперування: частка спеціалізації виробництва; коефіцієнт стійкості спеціалізації; рівень спеціалізації робочих місць. Показники ефективності просторового розміщення підприємства: коефіцієнт “забудови”, використання площі виробничих приміщень.

Шляхи удосконалення виробничої структури.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Змістовий модуль III. Організація комплексного обслуговування виробництва

Тема 4. Забезпечення виробництва технологічним оснащенням та інструментом

Інструментальне обслуговування: цілі та завдання. Структура інструментального господарства: загальнозаводські та цехові органи. Схема внутрішньозаводського обороту оснащення.

Класифікація, індексація інструменту та оснащення.

Розрахунок оснащення та інструменту, визначення норм їх витрат. Види запасу інструментів: малий, середній, максимальний та запас точки замовлення.

Шляхи вдосконалення інструментального господарства.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 5. Організація ремонтно-профілактичного обслуговування виробництва й устаткування

Ремонтне обслуговування: цілі, завдання, структура.

Форми організації ремонтно-профілактичних робіт і технічного обслуговування устаткування: централізована, децентралізована та змішана.

Система планово-попереджувального ремонту (ППР).

Класифікація та паспортизація обладнання. Системи технічного обслуговування обладнання.

Поняття ремонту та його види: малий, середній та капітальний.

Нормативи системи ППР: тривалість ремонтного циклу, міжремонтного та міжоглядового періодів, структура ремонтного циклу, обсяг ремонтних робіт, кількість ремонтників та верстатів.

Напрями вдосконалення системи ремонтно-профілактичного обслуговування та ремонтного господарства.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 6. Енергетичне обслуговування

Енергетичне обслуговування: цілі та завдання. Система енергетичного забезпечення виробництва.

Особливості організації енергогосподарства та енергетичного обслуговування.

Види енергії та розрахунок їх витрат. Взаємозалежність енергоресурсів, устаткування та процесів при виробництві продукції.

Структура енергетичного господарства: загальнозаводське та цехове.

Поняття та класифікація енергетичних балансів.

Основні напрями вдосконалення роботи енергетичного господарства.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 7. Організація транспортного господарства

Транспортне обслуговування: цілі, функції, завдання, структура.

Класифікація транспортних засобів.

Організація та характеристика міжцехових перевезень. Планування та регулювання транспортного процесу.

Поняття та розрахунок показників роботи транспортного господарства.

Внутрішньозаводський транспорт, його види, вибір та розрахунок необхідної кількості. Шахова таблиця розрахунку внутрішнього вантажообороту підприємства.

Схеми маршрутних перевезень: маятникова, кільцева та віялова.

Основні напрями підвищення якості та ефективності транспортного обслуговування.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 8. Організація складського господарства

Складське господарство: зміст, функції та завдання.

Класифікація складів за різними ознаками.

Організація складського господарства. Фактори впливу на розміщення складів.

Розрахунок площі складських приміщень, засобів збереженості та переміщення матеріалів.

Напрями вдосконалення складського господарства.

Література [1; 3–22; 25; 26; 28; 29]

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Концептуальні засади організації діяльності виробничої інфраструктури

Тема 1. Роль і значення менеджменту інфраструктури виробництва на підприємстві

1. Особливості організації комплексного (технічного) обслуговування виробництва.
2. Структура організації комплексного обслуговування виробництва.
3. Оцініть можливі тенденції розвитку виробничої інфраструктури промислових підприємств в ринкових умовах господарювання.
4. Які фактори ринкового середовища формують і впливають на організацію сучасної виробничої інфраструктури?
5. Як організація технічного обслуговування виробництва впливає на загальну ділову активність підприємства?
6. Які принципи закладено в основу ефективної організації інфраструктури промислового виробництва?
7. Яку оптимальну стратегію розвитку можна запропонувати для виробничої інфраструктури?

Література [1; 2; 4–7; 9; 11; 12; 15–22; 24–26; 28; 29]

Змістовий модуль II. Побудова організаційної та виробничої структури на підприємстві

Тема 2. Процес побудови організаційної структури

1. Роль і значення організаційної функції в діяльності підприємства.
2. За якими етапами будується організаційна структура?
3. З чого складається організаційна структура управління?
4. Основні складові організаційного процесу.
5. Відмінність бюрократичних та адаптивних структур.
6. Типи бюрократичних структур: переваги та недоліки.

7. Типи адаптивних структур: конгломерат та матрична.
8. Загальна структура управління підприємством.
9. Функції відділів та служб підприємства.
10. Відмінність централізованого та децентралізованого управління.
Література [4–6; 13; 14; 23; 27; 30]

Тема 3. Виробнича структура підприємства

1. Загальна класифікація продукції підприємства.
2. Принципи розвитку виробничих систем.
3. Виробнича структура та фактори впливу на неї.
4. Основні елементи виробничої структури.
5. Види та типи виробничої структури.
6. Шляхи вдосконалення виробничої структури.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Змістовий модуль III. Організація комплексного обслуговування виробництва

Тема 4. Забезпечення виробництва технологічним оснащенням та інструментом

1. Завдання інструментального господарства.
2. Структура інструментального господарства: загальнозаводські та цехові органи.
3. Схема внутрішньозаводського обороту оснащення.
4. Класифікація, індексація інструменту та оснащення.
5. Показники роботи інструментальних цехів та служб: визначення повного часу зносу верстата, необхідної кількості інструменту, цехового оборотного фонду.
6. Види запасів інструменту: мінімальний, середній, максимальний та запас точки замовлення.
7. Шляхи вдосконалення інструментального господарства.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 5. Організація ремонтно-профілактичного обслуговування виробництва й устаткування

1. Сутність і завдання роботи ремонтних цехів та служб.
2. Поняття ремонту та його види: малий, середній та капітальний.
3. Форми організації ремонтно-профілактичних робіт і технічного обслуговування устаткування.

4. Система планово-попереджувального ремонту.
5. Класифікація та паспортизація обладнання.
6. Системи технічного обслуговування обладнання.
7. Визначення показників роботи ремонтного господарства: тривалість ремонтного циклу, міжремонтного та міжоглядового періодів; трудомісткість ремонтного та міжремонтного обслуговування; чисельність ремонтників; кількість верстатів; потреби цеху в матеріалах для виконання ремонтних потреб.
8. Напрями вдосконалення системи ремонтно-профілактичного обслуговування та ремонтного господарства.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 6. Енергетичне обслуговування

1. Енергетичне господарство: роль, значення та функції.
2. Особливості організації енергогосподарства та енергетичного обслуговування.
3. Види енергії та розрахунок їх витрат. Взаємозалежність енергоресурсів, устаткування та процесів при виробництві продукції.
4. Структура енергетичного господарства: загальнозаводське та цехове.
5. Поняття та класифікація енергетичних балансів.
6. Визначення параметрів роботи енергетичного господарства: розрахунок норми витрат пари за опалювальний період, годинне споживання силової електроенергії підприємством, річна потреба в електроенергії, витрати на силову електроенергію.
7. Основні напрями вдосконалення роботи енергетичного господарства.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 7. Організація транспортного господарства

1. Значення та функції транспортного господарства на підприємстві.
2. Класифікація транспортних засобів.
3. Організація та характеристика міжцехових перевезень. Планування та регулювання транспортного процесу.
4. Схеми маршрутних перевезень.
5. Визначення параметрів роботи транспортного господарства: складання шахової таблиці вантажообороту підприємства; обчислення необхідної кількості транспортних засобів, кількості

рейсів за добу; розрахунок маси вантажу, що перевозять за добу, та продуктивності транспортного засобу.

6. Основні напрямки підвищення якості та ефективності транспортного обслуговування.

Література [1; 3–7; 9; 11–22; 25; 26; 28; 29]

Тема 8. Організація складського господарства

1. Основні функції складського господарства на підприємстві.
2. Класифікація складів за різними ознаками.
3. Організація складського господарства. Фактори впливу на розміщення складів.
4. Розрахунок загальної та корисної площі цеху.
5. Напрями вдосконалення складського господарства.

Література [1; 3–22; 25; 26; 28; 29]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Інфраструктура підприємства: сутність та основні складові.
2. Роль та значення виробничої інфраструктури виробництва.
3. Складові виробничої інфраструктури.
4. Основні функції системи технічного обслуговування.
5. Принципи організації ефективного технічного обслуговування основного виробництва.
6. Форми організації виробничої інфраструктури.
7. Недоліки та шляхи вдосконалення роботи виробничої інфраструктури.
8. Поняття та складові організаційної структури.
9. Суть понять “повноваження”, “відповідальність” та “делегування”.
10. Види штатних повноважень.
11. Етапи організаційного проектування.
12. Основні складові організаційного процесу.
13. Розподіл праці на підприємстві.
14. Методи перепроєктування робіт.
15. Департаменталізація та її види.
16. Координація робіт: сутність та види.
17. Класифікація організаційних структур управління: бюрократичні та адаптивні.
18. Види бюрократичних та адаптивних структур, їх переваги та недоліки.

19. Загальна структура управління підприємством. Функції відділів та служб.
20. Управління централізоване та децентралізоване.
21. Поняття та складові виробничої структури підприємства.
22. Фактори впливу на формування виробничої структури підприємства.
23. Основні елементи виробничої структури.
24. Показники, що характеризують виробничу структуру підприємства.
25. Види виробничої структури.
26. Принципи організації цехів та дільниць.
27. Шляхи вдосконалення виробничої структури.
28. Інструментальне обслуговування: цілі та завдання.
29. Структура інструментального господарства: загальнозаводські та цехові органи.
30. Схема внутрішньозаводського обороту оснащення.
31. Класифікація, індексація інструменту та оснащення.
32. Розрахунок потреби в оснащенні та інструменті, визначення норм їх витрат.
33. Види запасів інструменту та їх розрахунок.
34. Шляхи вдосконалення інструментального господарства.
35. Ремонтне обслуговування: цілі, завдання, структура.
36. Поняття ремонту та його види: малий, середній та капітальний.
37. Форми організації ремонтно-профілактичних робіт і технічного обслуговування устаткування: централізована, децентралізована та змішана.
38. Система планово-попереджувального ремонту (ППР).
39. Нормативи системи ППР.
40. Показники роботи ремонтного господарства.
41. Напрями вдосконалення системи ремонтно-профілактичного обслуговування та ремонтного господарства.
42. Енергетичне обслуговування: цілі та завдання.
43. Особливості організації енергогосподарства та енергетичного обслуговування.
44. Структура енергетичного господарства: загальнозаводське та цехове.
45. Види енергії та розрахунок їх витрат.
46. Поняття та класифікація енергетичних балансів.
47. Параметри роботи енергетичного господарства.

48. Основні напрями вдосконалення роботи енергетичного господарства.
49. Транспортне обслуговування: цілі, функції, завдання, структура.
50. Класифікація транспортних засобів.
51. Організація та характеристика міжцехових перевезень.
52. Схеми маршрутних перевезень.
53. Поняття та розрахунок показників роботи транспортного господарства.
54. Шахова таблиця розрахунку внутрішнього вантажообігу підприємства.
55. Основні напрями підвищення якості та ефективності транспортного обслуговування.
56. Складське господарство: зміст, функції та завдання.
57. Класифікація складів за різними ознаками.
58. Організація складського господарства. Фактори впливу на розміщення складів.
59. Показники роботи складського господарства.
60. Напрями вдосконалення складського господарства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Васильков В. Г.* Організація виробництва: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2003.
2. *Гончаров В. Н., Бурбело О. А., Вовин А. И.* Эффективность производственной инфраструктуры предприятия. — Луганск: Изд-во Восточно-Укр. техн. ун-та, 1994.
3. *Дилфорт Д.* Производственный и операционный менеджмент: Пер. с англ. — Минск: Мир книги, 1995.
4. *Економіка* виробничого підприємства: Навч. посіб. / *Й. М. Петрович, І. О. Будіщева, І. Г. Устінова та ін.*; За ред. *Й. М. Петровича*. — 3-тє вид., випр. — К.: Знання, КОО, 2002.
5. *Економіка* підприємства: Підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. *Й. М. Петровича*. — Л.: Новий Світ-2000, 2004.
6. *Економіка* підприємства: Посібник / За ред. *П. С. Харіва*. — Тернопіль: Екон. думка, 2000.
7. *Кожескин Г. Я., Синица Л. М.* Организация производства. Учеб. пособие. — Минск: Экоперспектива, 1998.

8. *Иванов Т. Б.* Организация складского хозяйства на предприятии. — М.: Экономика, 1982.
9. *Козловский В. А., Маркина Т. В., Макаров В. М.* Производственный и операционный менеджмент: Практикум. — СПб.: Спец. лит., 1998.
10. *Курочкин А. С.* Операционный менеджмент: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2000.
11. *Курочкин А. С.* Организация производства: Учеб. пособие. — К.: МАУП, 2001.
12. *Макаренко М. В., Махалина О. М.* Производственный менеджмент: Учеб. пособие для вузов. — М.: ПРИОР, 1998.
13. *Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф.* Основы менеджмента. — М.: Дело, 1998.
14. *Новицкий Н. И.* Основы менеджмента. Организация и планирование производства (Задачи и лабораторные работы). — М.: Финансы и статистика, 1998.
15. *Організація виробництва:* Навч. посіб. / В. О. Онищенко, О. В. Редкін, А. С. Старовірець, В. Я. Чевганова. — К.: Лібра, 2003.
16. *Организация и планирование машиностроительного производства* / Под ред. С. М. Бухало. — К.: Выща шк., 1989.
17. *Организация и планирование машиностроительного производства* / Под ред. М. И. Ипатов. — М.: Высш. шк., 1988.
18. *Организация и планирование производства на машиностроительном предприятии:* Учебник / Под ред. В. А. Летенко. — М., 1982.
19. *Организация производства и управления предприятием:* Учебник / О. Г. Туровец, М. И. Бухалков, В. Б. Родионов и др.; Под ред. О. Г. Туровца. — М.: ИНФРА-М, 2002.
20. *Петрович Й. М., Захарчин Г. М.* Організація виробництва: Підручник. — Л.: Магнолія плюс, 2004.
21. *Плоткін Я. Д., Пащенко І. Н.* Виробничий менеджмент. — Л., 1999.
22. *Производственный менеджмент* / Под ред. С. Д. Ильенковой. — М., 2000.
23. *Пушкарь Р. М., Тарнавська Н. П.* Менеджмент: теорія і практика: Підручник. — 2-ге вид. — Тернопіль: Карт-бланш, 2003.
24. *Организация производства:* Учеб. для вузов / О. Г. Туровец, В. Н. Попов, В. Б. Родионов и др.; Под ред. О. Г. Турова. — М.: Экономика и финансы. — 2000

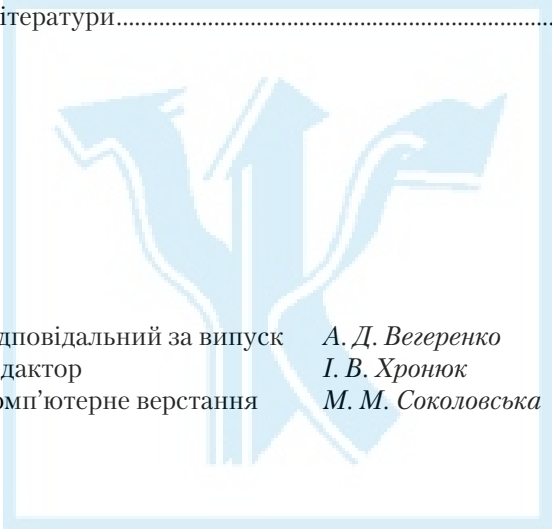
25. *Фатхутдинов Р. А.* Организация производства. — М.: ИНФРА-М., 2000.
26. *Фатхутдинов Р. А.* Производственный менеджмент: Учебник. — М., 1997.
27. *Хміль Ф. І.* Менеджмент: Підручник. — К.: Вища шк., 1995.
28. *Організація і планування виробництва: теорія і практика / М. І. Хопчан, П. С. Харів, І. М. Бойчик та ін.* — Тернопіль: ТАНР, 1996.
29. *Чейз Р. Б., Эквилайн Н. Дж., Якобс Р. Ф.* Производственный и операционный менеджмент: Пер. с англ. — 8-е изд. — М.: Издат. дом “Вильямс”, 2001.
30. *Шегда А. В.* Основы менеджмента: Учеб. пособие. — К.: Знання, КОО, 1998.

Додаткова

1. *Бадалов С. М.* Подготовка производства — залог качества продукции. — Минск: Тэхніка, 1989.
2. *Васильев В. Н.* Организация производства в условиях рынка. — М.: Машиностроение, 1993.
3. *Вейе Г., Денриг У.* Введение в общую экономику и организацию производства: Пер. с нем. — Красноярск: Изд-во Красноярск. гос. ун-та, 1995.
4. *Гончаров В. И., Колосов А. Н., Дибнис Е. Н.* Оперативное управление производством. — М.: Экономика, 1987.
5. *Економіка підприємства: Підручник / За ред. С. Ф. Покропивного.* — К.: Вид-во КНЕУ, 2001.
6. *Курочкин А. С.* Организация производства: Конспект лекций. — К.: МАУП, 1997.
7. *Основы организации производства: Учебник / Под ред. Н. А. Печина.* — Самара, 1999.
8. *Сачко Н. С.* Теоретические основы организации производства. — Минск: Дизайн ПРО, 1997.
9. *Соколицын С. А., Кузин В. Н.* Организация и оперативное управление машиностроительным производством. — Л.: Машиностроение, 1988.
10. *Стивенсон В. Дж.* Управление производством: Пер. с англ. — М.: БИНОМ, 1998.
11. *Туровец О. Г.* Организация производства. — Воронеж, 1993.
12. *Фомичев С. К.* Организация оперативно-производственного планирования. — К.: Вища шк., 1989.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Менеджмент інфраструктури виробництва”	4
Зміст дисципліни “Менеджмент інфраструктури виробництва”	4
Плани семінарських занять.....	8
Питання для самоконтролю	11
Список літератури.....	13

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *М. М. Соколовська*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2840

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП